

CARLES ALBEROLA, ACTOR

Text: GUILLEM MEDINA / Fotos: JORDI PLAY

"Les cançons et distancien del dolor"

Carles Alberola (Alzira, 1964) torna a l'escena barcelonina amb 'Besos', una reflexió sobre l'amor i el desamor, que juga amb la música i les lletres de les cançons amb què hem crescut per enfilars uns diàlegs enginyosos i unes situacions del tot habituals.

Havent insistit en la dificultat de les relacions de parella amb *Mandíbula afilada* (1997), Carles Alberola hi torna mostrant les complexes relacions d'amor i odi que configuren la vida en comú. Després d'haver escrit per a directors diversos i d'haver actuat en moltes peces, es decideix a crear companyia, Albena Produccions, acompanyat de Toni Benavent, i posa en marxa la primera obra, *Curriculum*. Cinc anys més tard, *Besos* es presenta com un exercici de minimalisme escènic: tan sols un taulat d'uns quants nivells, vellut vermell sobre fons negre, "molt eurovisiu", segons l'autor. Aquí, sense Alberola que n'és el director i l'autor juntament amb Roberto García, hi actuen Inés Díaz, Alfred Picó, Carme Juan i Verònica Andrés, que desenvolupen les seves històries quotidianes, a vegades un xic surrealistes, amb el suport d'unes lletres que el públic reconeix fàcilment, cosa que crea una doble complicitat: d'una banda, qui no ha viscut històries d'amor apassionat, amor inventat o desamors desesperats amb una intensitat folia?; d'altra, tots hi podem reconèixer cançons significatives en la nostra vida, que en un cert moment ens han emocionat, ens han enfonsat en la desesperació o encara ens fan somriure.

—Com aquell programa de ràdio en què deien que cada cançó era un record, tots els moments de la nostra vida van lligats a cançons, d'una forma o altra: aquell viatge inoblidable, aquell comiat, el pri-

mer bes, etc. I quan les tornem a recordar, ens fan reviure aquella situació. Les cançons que utilitzem en l'espectacle sintetitzen d'una manera precisa allò que passa als personatges, i ens ajuden a narrar allò que volíem explicar en un moment determinat, estalviant-nos un diàleg innecessari. Em pareix fantàstic, per exemple, que José Luis Perales, per

descriure un moment d'infidelitat, de revelació, demani a la dona: "...y cómo es él, en qué lugar se enamoró de ti..." i, sobretot, "...a qué dedica el tiempo libre". Són paraules que podrien semblar molt divertides, però que també són terribles i doloroses. Es tracta de mirar una situació de forma diferent; per això necessitàvem un element real i reconeixedor que és la situació en si, com ara quan la dona et deixa per un altre, t'enamores d'una adolescent o t'engampen en ple acte d'infidelitat; i, d'altra, un element sorprenent, el de les lletres de les cançons, que a vegades fins i tot fan riure.

—És de debò que, en els seus records, sempre hi sona alguna cançó de fons?

—Sí, i molt més quan era jove. Recorde que quan tenia una relació i es trencava, aquell dia només

pareixia que sentia cançons d'amor; però no era un acte conscient per motivar-me: engegava la ràdio i sonava un bolero trist, engegava la tevé i semblava que totes les pel·lícules eren romàntiques i la pantalla s'omplia de besades i això em deprimia encara més. Quan et tornes tan sensible, ets més receptiu i, de sobte, veus més coses, perquè les captes

"La nostra vida diària és plena de diàlegs copiats de cançons que reproduïxen situacions idèntiques a les de les pel·lícules, i hem adquirit una certa gestualitat copiada dels mitjans de comunicació."

filtrades per allò que a tu t'interessa. Encara que, a voltes, sentint aquestes cançons d'amor, que se suposa que són fetes per consolar, et sents pitjor. Hi ha gent que es pensa que escoltar una determinada cançó i emocionar-s'hi en públic és un acte massa privat per a compartir-lo amb els altres, però crec que si algú les reconeix fàcilment deu ser perquè també li van significar una cosa important, bona o dolenta, tant és; l'interès està en això, que les arribin a associar amb un moment de l'existència. Tampoc no és tan estrany l'ús d'aquest recurs de les cançons dels altres: la nostra vida diària és plena de diàlegs copiats de cançons, reproduïm situacions idèntiques a les de les pel·lícules i hem adquirit una certa gestualitat copiada dels mitjans de comunicació. D'alguna manera, potser inconscientment, incorporem totes les coses que ens arriben i, després, quan volem sintetitzar una situació, les hi aboquem.

Açò és més fàcil que no elaborar una sèrie de recursos propis. Pensa també que el caràcter còmic que puguen tenir aquestes cançons serveix un poc per distanciar-nos del dolor. Dit d'una altra forma, un personatge se sent enfonsat perquè la dona l'ha deixat, però quan els amics li demanen què té, li surt: "...Eva María se fue...", i això trau ferro a la situació.

—*Que potser hi ha un cert interès generalitzat pel revival de les cançons de dècades anteriors?*

—Crec que, com tants altres fenòmens, és un procés cíclic i, de sobte, veus que a tot arreu s'afanyen a recuperar aquestes cançons que en un moment determinat havien estat rebutjades o, fins i tot, considerades xarones o ridícules. En part, és natural que tornen aquestes cançons amb tota la seua validesa: els seus intèrprets

continuen publicant discos, fent concerts, i el públic, quan actuen, sempre els demana que canten les cançons més conegudes. Les noves generacions també acaben apuntant-se a la moda, senten les cançons per primera volta i se les fan seues. Cadas-cú és molt lliure d'escollir les cançons que han marcat la seua vida, sense cap mena de rubor; no es tracta de fer una selecció de qualitat que només incloga clàssics com Sinatra o Billie Holiday: en la meua banda sonora també hi ha cançons de Joan Manuel Serrat, de José Luis Perales o de Dyango. Són cançons que encara escolte i continuen suscitant-me el mateix sentiment que em suscitaven fa uns quants anys; en això són inamovibles. Per això, volíem utilitzar cançons molt conegudes, perquè si es poden utilitzar amb caràcter narratiu i poden sintetitzar un estat anímic concret, ja no cal dir res més. Tenen una força i contundència totes soles que

ja voldrien cent pàgines d'explicacions. Volíem idear l'espectacle com si es tractara d'un compacte, format per onze cançons, açò és: onze esquetxos, d'una durada de tres a cinc minuts. Això ens permetia de ser molt ràpids i alhora contundents. Encara que les cançons són un recurs més de l'espectacle. Només hem destacat dues cançons, que s'hi interpreten senceres, perquè la peça tampoc no va ser concebuda com un musical. D'una banda, "Sólo tú" de Mattia Bazar ens permetia de parlar, contradint allò que diu la cançó ("...sólo tú, bajo el cielo, me recuerdas que la vida es sólo un sueño..."), de la impossibilitat de trobar la persona que estimes —després de moltes relacions, els protagonistes continuen sense haver trobat aquesta persona que els havia de fer feliços—. En canvi, "Vivir así es morir de amor", de Camilo Sesto, pensàvem que seria un tancament espectacular que resumeix perfectament

l'esperit de l'espectacle: "...siempre me voy a enamorar de quien de mí no se enamora, y es por eso que mi alma llora. Ya no puedo más, ya no puedo más, estoy harto de rodar como una noria", és a dir, la possibilitat d'enamorar-te de qui no et convé. Però ja se sap que, encara que a voltes una cosa ens puga fer mal, no podem renunciar a gaudir-ne, ni que siga una estona.

—*Al marge de les lletres de les cançons, utilitzeu molt el recurs de les confessions.*

—Sí, fins i tot volíem arribar a l'extrem que algunes situacions pareguessen una teràpia de grup. És evident que les teràpies tenen un caràcter innat de teatralitat, que ens permetia també de distanciar-nos de la realitat. Les confessions, d'una altra banda, són un recurs molt utilitzat actualment pels mitjans de comunicació: la

gent hi va, es presenta i exposa el problema esperant que algú li done un consell o que l'entenga perquè es troben en una situació similar. Té un component d'exhibicionisme, encara que s'haja arribat a l'extrem de simular les confessions. I en això, hi ha tingut molt a veure el gran desenvolupament d'Internet, perquè permet de manifestar-te lliurement sense revelar la teua personalitat, i aquest component secret és el que més atrau la gent. Fins ara, quan parlaves per telèfon, encara que no et veïessen, et sentien la veu, que pot transmetre tremolor, intensitat o calidesa. Ara la lletra escrita en una pantalla permet una relació anònima molt més freda. Ja no es tracta de canviar alguns trets de la personalitat, quan et fiques en els xats de conversa eròtica: és que a vegades canvies de sexe i et fas passar per una altra persona. I el fet més interessant és que es tracta d'una manera de contactar que practiquen

"Molts dels moments de major intensitat els he tinguts davant d'una pantalla, allà pots viure històries amb molta contundència que mai tindrien lloc en la vida real."

milions de persones que hi troben plaer. Ara, precisament, escric una obra que parlarà de les relacions humanes a través de la xarxa electrònica; l'obra es titularà *Vint-i-tres centímetres*, i utilitzem el recurs de la venda per Internet per crear una empresa fictícia que ven sexe a domicili. A través de la xarxa, el protagonista, dotat amb un atribut de les mides que diu el títol, contacta amb els possibles clients. L'obra té a veure amb les noves tecnologies, però també amb el fet de pagar per gaudir, açò és, de comprar una mica de felicitat.

Ja en *Besos* hi ha una petita història en què una dona paga a una empresa per tenir un amant ocasional, però també paga per tenir un actor que li faça de marit gelós quan la troba amb un altre home. Això vol dir que moltes vegades busquem substituïts de la vida en coses aparentment molt senzilles. Hi ha qui es crea aquest substitutiu amb el treball i ho viu d'una forma asfixiant, però no ho fan pel fet de guanyar més diners; si fóra per això serien afortunats. Perquè els diners, si ets llest, et permeten comprar el temps per gaudir. Personalment, molts dels moments de més intensitat, els he tinguts davant una pantalla, siga de televisió o de cinema. Allà pots viure històries amb molta contundència que mai no passarien en la vida real. Encara que sempre has de tenir en compte que hi ha un límit i, si el traspasses, pots acabar presoner d'aquests succedanis, i entres en una altra dependència.

—*Això crea una necessitat de viure i aprofitar màximament el temps de la pròpia vida?*

—Jo potser sóc molt egoïsta, però sempre procuro escollir amb molta cura els meus amics, la gent amb qui vull treballar i la parella amb qui vull viure. Hi passes moltes hores, i has de pensar només en tu mateix a l'hora de triar. Això crea en moltes persones un sentiment d'ofec, perquè veuen que passa la vida i no han arribat a fer tot allò que volien

—**Per què hi ha tan pocs besos en aquesta obra?**
 —**Escènicaament, el petó el considerem el límit, té la mateixa contundència que poguera tenir l'acte sexual, i és un bàlsam per guarir ferides. Per això, només apareixen realment en els moments més importants. Com hauria de ser en la vida real.**

casa m'agradava escoltar el cantautor cubà Silvio Rodríguez, que és un estil totalment diferent, però entre tots dos podrien ajudar a entendre aquell moment.

Un altre fet, potser, fóra la sensació de ser pare, i l'associe amb Stéphane Grappelli, un violinista meravellós, que ha acompanyat, a més, la nostra relació durant tots aquests anys. Considere que és un dels màxims exponents del fet d'estimar la vida, la música, i de saber transmetre aquest sentiment. També recorde quan va ser la primera volta que vaig eixir en un escenari: en aquella ocasió tinc molt present la música interpretada en directe, a càrrec de Pep Llopis, acompanyat de Perico Sambeat, un músic excepcional, i Vicent Cortina, un percussionista collonut. Per mi, allò era més l'inici d'una aventura i l'oportunitat de viatjar, de conèixer persones i gaudir aprenent d'aquells grans mestres.

aconseguir; però, a la vegada, cercant aquesta acumulació d'experiències, deixen passar de banda coses que també podrien haver estat importants. A *Besos* hi ha una escena en què la vida passa pel davant del protagonista en tres minuts; fins i tot arriba a un punt en què té la sensació que era una vida inventada, que no havia tingut vida. Aquesta escena connecta molt bé amb el públic, perquè la gent, en general, té molt assumida la fugacitat de la vida, i passa allò que, quan arriba Cap d'Any i fas recompte del que no has fet, penses que potser l'any vinent ho faràs, i sempre ho acabes postergant per a l'any següent.

—*Posi música als moments més destacats de la seva vida.*

—Un dels fets més destacats seria quan vaig conèixer la meua dona. En aquells moments fèiem un espectacle en què utilitzàvem molt la música de Michael Nyman, i com que ens passàvem el dia al teatre, ho relacione molt fàcilment amb aquest compositor; després a

